

EVROPSKÝ PARLAMENT

2014 - 2019

Dokument ze zasedání

16.9.2014

B8-0134/2014

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

v souladu s čl. 123 odst. 2 jednacího řádu

o Iráku a Sýrii a o ofenzívě ISIS, včetně pronásledování menšin (2014/2843(RSP))

Javier Nart, Robert Rochefort, Andrus Ansip, Marielle de Sarnez, Juan Carlos Girauta Vidal, Ramon Tremosa i Balcells, Frédérique Ries, Petr Ježek, Gérard Deprez, Petras Auštrevičius, Johannes Cornelis van Baalen, Ivan Jakovčić, Fredrick Federley, Marietje Schaake, Louis Michel
za skupinu ALDE

Usnesení Evropského parlamentu o Iráku a Sýrii a o ofenzívě ISIS, včetně pronásledování menšin (2014/2843(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Iráku a Sýrii, zejména na usnesení z 6. února 2014 o situaci v Sýrii¹ a ze 17. července 2014 o situaci v Iráku²,
 - s ohledem na závěry Rady pro zahraniční věci týkající se Iráku, zejména ze dne 15. srpna 2014; s ohledem na závěry ze zasedání Evropské rady týkající se Iráku a Sýrie ze dne 30. srpna 2014,
 - s ohledem na Dohodu o partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Iráckou republikou na straně druhé a na své usnesení ze dne 17. ledna 2013 o dohodě o partnerství a spolupráci mezi EU a Irákem³,
 - s ohledem na prohlášení generálního tajemníka OSN o Iráku a Sýrii,
 - s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv z roku 1948,
 - s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1966, jehož smluvními stranami jsou Irák i Sýrie,
 - s ohledem na pokyny EU týkající se podpory a ochrany svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení přijaté dne 24. června 2013,
 - s ohledem na prohlášení vysoké představitelky pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředsedkyně Komise o Iráku a Sýrii,
 - s ohledem na čl. 123 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Irák a Sýrie stále čelí závažným politickým, bezpečnostním a socio-ekonomickým problémům, a vzhledem k tomu, že politická scéna v obou zemích je extrémně roztržštěná a zasažena násilím, což vážně narušuje opodstatněnou touhu iráckých a syrských občanů po míru, prosperitě a skutečném přechodu k demokracii; vzhledem k tomu, že syrský prezident Asád a jeho vláda zatím mají neotřesitelnou pozici;
- B. vzhledem k tomu, že skupina Islámský stát (IS) – dříve Islámský stát v Iráku a Levantě (ISIL) –, která se odštěpila od džihádistické organizace al-Káida, dobyla některé oblasti na východě Sýrie, včetně největší syrské přehrady a strategicky významné letecké základny Tabka, a rozsáhla území v Iráku a následně zahájila hromadné popravu

¹ Přijaté texty, P7_TA(2014)0099.

² Přijaté texty, P8_TA(2014)0011.

³ Přijaté texty, P7_TA(2013)0022.

občanů, zavedla velmi přísný výklad práva šari'a a začala ničit šíitské, sufijské, sunnitské a křesťanské modlitebny a svatyně; vzhledem k tomu, že v posledních měsících se cílem IS stalo více měst a území a že tato organizace masakruje, unáší a zabíjí civilisty, vojáky, členy místních kmenů, novináře, zdravotníky poskytující první pomoc a členy sekt a jiných náboženských menšin na východě Sýrie a na severu Iráku v trvalém, neustávajícím proudu hrubého násilí; vzhledem k tomu, že jednou z nejohroženějších skupin uprchlíků jsou ženy a dívky a že existují zprávy o cílených útocích na ženy a dívky v Iráku a o únosech, znásilněních a nucených sňatcích ze strany ozbrojenců organizace IS a jiných ozbrojených skupin; vzhledem k tomu, že podle odhadů žijí pod nadvládou IS v Iráku a Sýrii čtyři miliony civilistů, často v mimořádně špatných humanitárních podmínkách;

- C. vzhledem k tomu, že imploze syrského státu, rozpad irácko-syrských hranic a sektářský konflikt poskytly organizaci IS a dalším radikálním skupinám, jako je Džabhat an-Nusra spojená s al-Káidou, příležitosti k posílení své přítomnosti v Sýrii i Iráku;
- D. vzhledem k tomu, že přetrvávající násilná krize v Sýrii vyústila v humanitární katastrofu, jaká nemá v dějinách obdoby, s více než 191 000 zabitými osobami, většinou civilisty, více než 6,4 miliony vnitřně vysídlených osob a více než 3 miliony syrských uprchlíků, kteří se uchýlili převážně do Libanonu (1,17 milionu uprchlíků), Turecka (832 000), Jordánska (613 000), Iráku (215 000) a Egypta a severní Afriky (162 000); vzhledem k tomu, že touto krizí jsou silně zasaženy zejména etnické a náboženské menšiny, ženy a děti; vzhledem k tomu, že syrští uprchlíci nyní tvoří téměř jednu pětinu vysídlených osob ve světě; vzhledem k tomu, že 145 000 syrských uprchlic, které se starají o rodinu, vede nerovný boj o přežití; vzhledem k tomu, že podle agentury OSN pro palestinské uprchlíky UNRWA se odhaduje, že z přibližně 540 000 palestinských uprchlíků, které UNRWA registruje v Sýrii, je 50 % vysídleno v rámci Sýrie nebo v sousedních zemích; vzhledem k tomu, že OSN pokládá syrskou krizi za nejhorší humanitární katastrofu v soudobých dějinách;
- E. vzhledem k tomu, že podle Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) téměř 50 % syrského obyvatelstva ztratilo domov a 40 % uprchlíků je nuceno přežívat v nevyhovujících podmínkách; vzhledem k tomu, že podle OSN žijí tři ze čtyř Syřanů v chudobě a nezaměstnanost dosahuje míry 50 %; vzhledem k tomu, že přetrvávající násilí má dramatický destabilizační účinek na sousední země, především kvůli masovému přílivu uprchlíků; vzhledem k tomu, že tyto země se potýkají s vlastními závažnými vnitrostátními problémy, přičemž nejméně stabilními jsou Libanon a Jordánsko; vzhledem k tomu, že EU i nadále stojí v čele mezinárodní reakce na syrskou krizi s rozpočtem cca 2,8 miliard EU na humanitární, rozvojovou, hospodářskou a stabilizační pomoc; vzhledem k tomu, že navzdory veškerému úsilí není mezinárodní společenství schopno uspokojit potřeby Syřanů ani zemí, které přijaly syrské uprchlíky;
- F. vzhledem k tomu, že podle Úřadu OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí (OCHA) se ve středním a severním Iráku nachází odhadem 1,2 milionu vnitřně vysídlených osob a přibližně 1,5 milionu osob potřebuje humanitární pomoc; vzhledem k tomu, že s nástupem IS vznikla humanitární krize, konkrétně v podobě masového vysídlování civilního obyvatelstva; vzhledem k tomu, že se Komise rozhodla zvýšit

humanitární pomoc Iráku o 5 milionů EUR, které budou určeny na zajištění základní pomoci pro vysídlené osoby, a finanční prostředky dosud v roce 2014 vyčleněné na humanitární pomoc Iráku tak dosáhnou výše 17 milionů EUR; vzhledem k tomu, že Komise poskytla Iráku od roku 2013 humanitární pomoc ve výši téměř 59 milionů EUR, včetně částky 700 000 EUR v rámci iniciativy EU Děti míru;

- G. vzhledem k tomu, že EU uznala zátěž, které čelí kurdský region a kurdská regionální vláda, jež přijímají velký počet vnitřně vysídlených osob;
- H. vzhledem k tomu, že mnozí Iráčané a Syřané zůstávají kvůli postupujícím jednotkám IS uvěznění na území konfliktu nebo je pro ně obtížné dostat se na otevřené hraniční přechody; vzhledem k tomu, že UNHCR má obavu o životy syrských občanů uvězněných v odlehlém uprchlickém táboře al-Ubajdí v Iráku, poté co byly agentury OSN a další skupiny nuceny opustit své kanceláře, přičemž dalších 3 000 syrských uprchlíků se zdržuje v nedalekém městě al-Qa'im; vzhledem k tomu, že uprchlíci jsou často nuceni platit obrovské částky na úplatcích různým osobám a nebezpečnými cestami prchají do jordánské pouště;
- I. vzhledem k tomu, že převážně křesťanské město Maharda (v provincii Hama) nyní obléhá fronta Džabhat an-Nusra spojená s al-Káidou; vzhledem k tomu, že 11. září 2014 propustila fronta Džabhat an-Nusra 45 fidžijských členů mírové mise OSN, které předtím více než 2 týdny zadržovala a vyhrožovala jim soudem podle práva šari'a;
- J. vzhledem k tomu, že podle UNHCR je stále velmi obtížné vyvíjet v této oblasti jakoukoli činnost, aby byla civilistům a uprchlíkům poskytnuta potřebná pomoc; vzhledem k tomu, že je důležité ubytovat stovky tisíc syrských a iráckých uprchlíků před příchodem zimy;
- K. vzhledem k tomu, že v oblasti konfliktu bojovala nebo bojuje řada osob s radikálními islámskými postoji, které jsou původem z jiných států nebo z EU; vzhledem k tomu, že podle odhadů londýnského Mezinárodního centra pro studium radikalizace v současnosti činí celkový počet zahraničních bojovníků v Sýrii 11 000 až 12 000 osob, z nichž přibližně 3 000 pochází ze Západu; vzhledem k tomu, že je nutné přijmout opatření, která zabrání těmto bojovníkům odcestovat do oblasti konfliktu; vzhledem k tomu, že tyto občany EU označily vlády příslušných členských států za bezpečnostní riziko;
- L. vzhledem k tomu, že se uvažuje o možnosti zahájit letecké útoky na východě Sýrie bez předchozího souhlasu prezidenta Asáda; vzhledem k tomu, že na zasedání NATO dne 5. září 2014 byla vytvořena koalice proti IS; vzhledem k tomu, že ESVČ v současnosti pracuje na komplexní regionální strategii, jak se vypořádat s hrozbou, kterou IS představuje; vzhledem k tomu, že 10. září 2014 představil prezident USA Obama svou strategii boje proti IS, která zahrnuje mimo jiné systematické letecké útoky na cíle IS, „ať jsou kdekoli“, třeba i v Sýrii, větší podporu spojeneckým pozemním jednotkám bojujícím s IS a více úsilí při potírání terorismu s důrazem na odstříhnutí této skupiny od finančních prostředků; vzhledem k tomu, že Liga arabských států vyzývá k užší spolupráci na svržení IS v Sýrii a Iráku;
- M vzhledem k tomu, že IS získal značné příjmy tím, že vydrancoval banky a podniky na

územích, která má pod kontrolou, ovládl až šest ropných polí v Sýrii, včetně největšího syrského ropného zařízení, pole al-Omar, v blízkosti hranic s Irákem, a získává finanční prostředky od bohatých dárců, zejména ze Saúdské Arábie, Kataru, Kuvajtu a Spojených arabských emirátů;

1. je nejvyšší měrou znepokojen zhoršováním bezpečnostní a humanitární situace v Iráku a Sýrii v důsledku okupace částí jejich území organizací IS; rozhodně odsuzuje masové zabíjení a porušování lidských práv, jehož se dopouští IS a jiné teroristické organizace, zejména proti křesťanům a jiným náboženským a národnostním menšinám, jako jsou Jezídové, které by měly být součástí nového, demokratického Iráku a Sýrie, a proti nezranitelnějším skupinám;
2. ostře odsuzuje útoky zaměřené na civilní cíle, včetně nemocnic, škol a modliteben, jakož i používání poprav a sexuálního násilí v konfliktu; zdůrazňuje, že pachatele těchto činů by neměla existovat beztrestnost; je hluboce znepokojen humanitární krizí a masivním vysídlováním civilního obyvatelstva;
3. vyjadřuje znepokojení nad vzestupem všech forem násilí na civilním obyvatelstvu; vyzývá Komisi, aby přijala opatření k zamezení násilí na ženách a dětech, zejména nucených sňatků;
4. vítá oznámení o utvoření nové inkluzivní vlády v Iráku a blahopřeje Hajderu Abádímu, který byl potvrzen na postu iráckého premiéra; vyjadřuje svou trvalou podporu ústavnímu procesu a klade přitom důraz na politické řešení současné krize a na význam utvoření inkluzivní vlády; vyzývá všechny regionální aktéry, aby přispěly k úsilí o prosazování bezpečnosti a stability v Iráku a aby zejména podněcovaly iráckou vládu k tomu, aby oslovila sunnitskou menšinu a reorganizovala armádu inkluzivním, nesektářským a nestraničným způsobem;
5. připomíná, že IS mohla vzkvétat díky nestabilitě v Sýrii, kterou způsobila brutální válka Asádova režimu proti vlastnímu lidu; vyjadřuje znepokojení nad tím, že do konfliktu v Sýrii se rostoucí měrou zapojují extremistické islamistické skupiny a zahraniční bojovníci, že v zemi sílí nábožensky a etnicky motivované násilí a v řadách opozice dochází k dalšímu štěpení a vnitřním sporům; domnívá se, že má-li být nalezeno dlouhodobé řešení, je naléhavě třeba, aby proběhla politická transformace prostřednictvím inkluzivního politického procesu vedeného samotnými Syřany s podporou mezinárodního společenství, a nadále vybízí Národní koalici syrských revolučních a opozičních sil, aby vytvořila jednotnější, více inkluzivní a lépe organizovanou opoziční frontu, a to jak interně, tak i externě;
6. poukazuje na to, že pro budoucnost nového Iráku a Sýrie je důležité, aby všichni aktéři poskytovali v současné krizové situaci vojenskou ochranu zvláště zranitelným skupinám v irácké a syrské společnosti, jako jsou národnostní a náboženské menšiny, k nimž patří mj. křesťané, Jazídové a Turkmeni, a aby se tyto menšiny zapojily do hledání budoucích dlouhodobých řešení s cílem zachovat své životy a tradice soužití více kultur, etnik a vyznání v zemi;
7. bez výhrady odmítá a považuje za nelegitimní oznámení vedoucích představitelů IS o tom, že skupina zřídila v ovládaných oblastech chalifát, a odmítá představy

o jakýchkoli jednostranných změnách mezinárodně uznaných hranic za použití síly, a zdůrazňuje, že je třeba dodržovat základní práva a svobody lidí v oblastech ovládaných IS;

8. opakuje svůj postoj, že politické řešení by mělo zachovávat jednotu, územní celistvost, suverenitu a nezávislost Iráku a Sýrie;
9. zastává názor, že k vyřešení problémů, které sužují region, a k zastavení IS a ostatních radikálních skupin je nezbytný dialog a spolupráce v regionu; zdůrazňuje, že by EU měla vyvinout komplexní politický přístup k regionu a že je zejména zapotřebí, aby se do úsilí o uklidnění situace v Sýrii a Iráku zapojil Írán, Saúdská Arábie a ostatní státy Perského zálivu; vyzývá mezinárodní společenství, zejména EU, aby takovýto dialog usnadnilo a zahrnilo do něj všechny významné strany;
10. vítá, že irácká vláda se ve spolupráci s místními a regionálními orgány a s OSN snaží řešit naléhavé humanitární potřeby osob, které byly v důsledku současného konfliktu nuceny opustit své domovy, a snaží se čelit teroristické hrozbě, které jsou vystaveni všichni obyvatelé Iráku, a vyzývá k zesílení těchto snah;
11. zdůrazňuje, že prioritou pro Evropskou unii a mezinárodní společenství jako celek musí být – vzhledem k bezprecedentnímu rozsahu krize – zmírnění utrpení milionů obyvatel Sýrie a Iráku, kterým se nedostává základního zboží a služeb; znovu naléhavě vyzývá EU a její členské státy, aby dostály svým humanitárním závazkům, zvýšily pomoc poskytovanou syrským a iráckým uprchlíkům a zefektivnily koordinaci své činnosti v této oblasti; odsuzuje soustavné maření snah o dodávky humanitární pomoci a vyzývá všechny strany konfliktu, zejména Asádův režim a IS, aby dodržovaly všeobecná lidská práva, napomáhaly při poskytování humanitární pomoci a podpory všemi dostupnými způsoby, a to i přes hranice a frontové linie, a zajistily bezpečnost všech zdravotnických a humanitárních pracovníků; vyzývá EU, aby vyvíjela tlak na všechny dárcy, aby splnili, co slíbili, a to rychle; vítá závazky, které přijaly členské státy EU, protože Unie je největším dárcem finanční pomoci a zdrojem budoucích závazků;
12. připomíná prohlášení zvláštního koordinátora UN-OPCW, který prohlásil, že bylo zničeno 96 % syrských chemických zbraní; požaduje, aby byly deaktivovány i zbývající zbraně v souladu s Rámcem pro odstranění syrských chemických zbraní;
13. připomíná, že terorismus ve všech svých formách a podobách je jednou z nejvážnějších hrozeb mezinárodnímu míru a bezpečnosti a že veškeré teroristické činy, ať už byly spáchány kdykoli a kýmkoli, jsou považovány za zločin a nelze je nijak ospravedlnit, bez ohledu na jejich motivy; opakuje, že terorismus nesmí a neměl by být spojován s žádným náboženstvím, národností nebo civilizací;
14. vyjadřuje nejvyšší znepokojení nad tím, že konfliktu se účastní rostoucí počet zahraničních bojovníků, a připomíná sdělení Komise ze dne 15. ledna 2014 „Předcházení radikalizaci vedoucí k terorismu a násilnému extremismu“¹, v němž Komise vyzývá členské státy ke zvýšení úsilí, pokud jde o předcházení cestám potenciálních bojovníků do Sýrie a jejich stykům se zahraničními bojovníky po návratu;

¹ COM(2013)0941.

zdůrazňuje význam prevence, osvěty, rehabilitace a znovuzачlenění; vyzývá členské státy EU, aby zintenzivnily spolupráci a výměnu informací mezi sebou navzájem a s Tureckem;

15. vítá rozhodnutí Arabské ligy ze dne 7. září 2014 o tom, že budou učiněny nezbytné kroky proti IS, bude rozvíjena spolupráce s mezinárodními, regionálními a vnitrostátními akcemi proti ozbrojeným skupinám v Sýrii a Iráku a bude podpořena rezoluce Rady bezpečnosti č. 2170; vyzývá Arabskou ligu, aby jednala o změně Arabské úmluvy o potlačování terorismu z roku 1998, díky níž by byla schopna bojovat proti globálnímu terorismu všemi prostředky – vojensky, politicky, intelektuálně i ekonomicky;
16. vítá zasedání Konference pro mír a bezpečnost v Iráku, které se koná z iniciativy Francie, a vyzývá zúčastněné státy, aby vypracovaly mezinárodní strategii boje proti teroristické aktivitě IS v regionu, zejména zmrazením zdrojů jejich financování a zastavením přílivu nově rekrutovaných džihádistů;
17. vítá snahy USA a jejich partnerů o zastavení postupu IS a usnadnění přístupu pro humanitární pomoc; bere na vědomí závěry Evropské rady ze dne 30. srpna, v nichž Evropská rada podpořila rozhodnutí jednotlivých členských států poskytnout Iráku vojenské vybavení, včetně Kurdské regionální vlády;
18. je znepokojen tím, že IS získává příjmy z prodeje ropy; bere na vědomí, že EU má v úmyslu zpřísnit sankce s cílem zabránit IS prodávat ropu; vyzývá proto EU, aby uvalila sankce na všechny subjekty (vlády, státní či soukromé podniky), které se podílí na přepravě, úpravě, rafinaci a prodeji ropy těžené na území ovládaném IS, spolu s přísnou kontrolou finančních toků, aby IS nemohl provozovat ekonomickou činnost a nemohl využívat daňové ráje;
19. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal místopředsedkyni Komise/vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Radě, Komisi, zvláštnímu zástupci EU pro lidská práva, vládám a parlamentům členských států, vládě a zákonodárnému sboru Iráku, regionální vládě Kurdistánu, generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů a Radě OSN pro lidská práva.